

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN INOM
TEATERBRANSCHEN
2005**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN INOM
TEATERBRANSCHEN
2005**

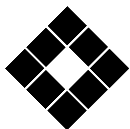
© Utbildningsstyrelsen 2006

Edita Prima Oy

Helsingfors 2006

ISBN 952-13-2913-0 (häft.)

ISBN 952-13-2914-9 (pdf)

DNR 18/011/2005

FÖRESKRIFT Iakttas som
förpliktande

DATUM 17.6.2005

Giltighetstid
fr.o.m. 1.7.2005 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten
att utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

A 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr 2/011/2000

Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN INOM TEATERBRANSCHEN

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen inom teaterbranschen. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.7.2005 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS

Kirsi Lindroos

Överinspektör

HANNA TROBERG

Hanna Troberg

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	9
1 § Fristående examina	9
2 § Förberedande utbildning för fristående examina.....	9
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna	9

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen inom teaterbranschen.....	10
1 § Examensdelarna.....	10

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen inom teaterbranschen och grunderna för bedömningen	13
De gemensamma obligatoriska delarna 1 och 2 i yrkesexamen inom teaterbranschen.....	13
1 § Gemensam yrkesskicklighet inom teaterbranschen.....	13
a) Kraven på yrkesskicklighet	13
b) Mål och kriterier för bedömningen	13
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	13
2 § Produktions- och konstnärlig process inom teaterbranschen.....	14
a) Kraven på yrkesskicklighet	14
b) Mål och kriterier för bedömningen	14
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	14
Produktionsteknik	
3 § Gemensam yrkesskicklighet inom produktionsteknik	15
a) Kraven på yrkesskicklighet	15
b) Mål och kriterier för bedömningen	15
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	16
4 § Inspicient	16
a) Kraven på yrkesskicklighet	16
b) Mål och kriterier för bedömningen	16
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	18
5 § Sufflör	18
a) Kraven på yrkesskicklighet	18
b) Mål och kriterier för bedömningen	18
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	19
6 § Rekvisitör	20
a) Kraven på yrkesskicklighet	20
b) Mål och kriterier för bedömningen	20
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	21

Föreställningsteknik

7 §	Gemensam yrkesskicklighet inom föreställningsteknik	22
	a) Kraven på yrkesskicklighet	22
	b) Mål och kriterier för bedömningen	22
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	23
8 §	Ljus	23
	a) Kraven på yrkesskicklighet	23
	b) Mål och kriterier för bedömningen	23
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	25
9 §	Ljud	25
	a) Kraven på yrkesskicklighet	25
	b) Mål och kriterier för bedömningen	25
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	27
10 §	Scen	28
	a) Kraven på yrkesskicklighet	28
	b) Mål och kriterier för bedömningen	28
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	29
11 §	AV-teknik	29
	a) Kraven på yrkesskicklighet	29
	b) Mål och kriterier för bedömningen	29
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	30
12 §	Bildbehandling	30
	a) Kraven på yrkesskicklighet	30
	b) Mål och kriterier för bedömningen	30
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	30
13 §	Rörligt ljus	30
	a) Kraven på yrkesskicklighet	30
	b) Mål och kriterier för bedömningen	30
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	31
14 §	Trådlös mikrofonteknik	31
	a) Kraven på yrkesskicklighet	31
	b) Mål och kriterier för bedömningen	31
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	31

Scenografiframställning

15 §	Gemensam yrkesskicklighet inom scenografiframställning	32
	a) Kraven på yrkesskicklighet	32
	b) Mål och kriterier för bedömningen	32
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	33
16 §	Metallarbete	33
	a) Kraven på yrkesskicklighet	33
	b) Mål och kriterier för bedömningen	33
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	34

17 §	Träarbete	35
	a) Kraven på yrkesskicklighet	35
	b) Mål och kriterier för bedömningen	35
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	36
18 §	Patinering.....	36
	a) Kraven på yrkesskicklighet	36
	b) Mål och kriterier för bedömningen	36
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	37
 Dräktframställning		
19 §	Gemensamt yrkeskunnande inom dräktframställning	38
	a) Kraven på yrkesskicklighet	38
	b) Mål och kriterier för bedömningen	38
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	40
20 §	Datorassisterad mönsterkonstruktion.....	40
	a) Kraven på yrkesskicklighet	40
	b) Mål och kriterier för bedömningen	40
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	40
21 §	Hattar och accessoarer.....	41
	a) Kraven på yrkesskicklighet	41
	b) Mål och kriterier för bedömningen	41
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	41
22 §	Historiska dräkter	41
	a) Kraven på yrkesskicklighet	41
	b) Mål och kriterier för bedömningen	41
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	41
23 §	Fyllningar och stödverk	42
	a) Kraven på yrkesskicklighet	42
	b) Mål och kriterier för bedömningen	42
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	42
24 §	Fantasidräkter och -karaktärer.....	42
	a) Kraven på yrkesskicklighet	42
	b) Mål och kriterier för bedömningen	42
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	42
25 §	Dräkter för dansare	43
	a) Kraven på yrkesskicklighet	43
	b) Mål och kriterier för bedömningen	43
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	43
26 §	Ytbehandling, färgning och patinering	43
	a) Kraven på yrkesskicklighet	43
	b) Mål och kriterier för bedömningen	43
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	44

Maskering

27 §	Gemensam yrkesskicklighet inom maskering.....	44
	a) Kraven på yrkesskicklighet.....	44
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	44
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	46
28 §	Färgmaskering.....	46
	a) Kraven på yrkesskicklighet.....	46
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	46
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	46
29 §	Hår och löshår.....	47
	a) Kraven på yrkesskicklighet.....	47
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	47
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	48
30 §	Effektmaskering.....	48
	a) Kraven på yrkesskicklighet.....	48
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	48
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	48

Dockteater

31 §	Gemensam yrkesskicklighet inom dockteater.....	49
	a) Kraven på yrkesskicklighet.....	49
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	49
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	50
32 §	Tillverkning av teaterdockor.....	51
	a) Kraven på yrkesskicklighet.....	51
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	51
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	52
33 §	Dockteatern som fostrare.....	52
	a) Kraven på yrkesskicklighet.....	52
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	52
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	53

Valfri del

34 §	Företagsamhet.....	53
	a) Kraven på yrkesskicklighet.....	53
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	53
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	55

BILAGA	Beskrivning av teaterbranschen.....	56
--------	-------------------------------------	----

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina fritidsintressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven på de centrala funktionerna i branschen, behärskandet av verksamhetsprocessen och en omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa yrkesprov i samband med studierna.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och bedömningsportföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man kan bedöma om examinandena uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinandena behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han/hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN INOM TEATERBRANSCHEN

1 § Examensdelarna

DELAR SOM ÄR GEMENSAMMA FÖR ALLA

För att erhålla examensbetyg, skall delarna 1 o. 2 avläggas.

- 1 § Gemensam yrkesskicklighet inom teaterbranschen.
- 2 § Produktions- och konstnärlig process inom teaterbranschen.

Ytterligare skall examensdelarna inom ett inriktingsalternativ väljas enligt följande:

PRODUKTIONSTEKNIK

- 3 § Gemensamt yrkeskunnande inom produktionsteknik.

Ytterligare skall ett av följande alternativ väljas:

- 4 § Inspicient
- 5 § Sufflös
- 6 § Rekvisitör

FÖRESTÄLLNINGSTEKNIK

- 7 § Gemensamt yrkeskunnande inom föreställningsteknik.

Ytterligare skall ett av följande alternativ väljas:

- 8 § Ljus
- 9 § Ljud
- 10 § Scen

Inom inriktningen för föreställningsteknik kan den som avlägger examen dessutom välja följande delar som frivillig tilläggsprestation:

- 11 § AV-teknik
- 12 § Bildbehandling
- 13 § Rörligt ljus.
- 14 § Trådlös mikrofonteknik

SCENOGRAFIFRAMSTÄLLNING

- 15 § Gemensamt yrkeskunnande inom scenografiframställning.

Ytterligare skall ett av följande alternativ väljas:

- 16 § Metallarbete.
- 17 § Träarbete.
- 18 § Ytbehandling

DRÄKTFRAMSTÄLLNING

- 19 § Gemensamt yrkeskunnande inom dräktframställning.

Ytterligare skall tre av följande alternativ väljas:

- 20 § Datorassisterad mönsterkonstruktion.
- 21 § Hattar och accessoarer.
- 22 § Historiska dräkter.
- 23 § Fyllningar och stödverk.
- 24 § Fantasidräkter och –karaktärer.
- 25 § Dräkter för dansare.
- 26 § Ytbehandling, färgning och patinering.

MASKERING

Inom inriktningen för maskering avklaras följande fyra delar:

- 27§ Gemensamt yrkeskunnande inom maskering.
- 28§ Färgmaskering
- 29§ Hår och löshår
- 30§ Effektmaskering

DOCKTEATER

- 31§ Gemensamt yrkeskunnande inom dockteater.

Ytterligare skall ett av följande alternativ väljas:

- 32§ Framställning av teaterdockor.
- 33§ Dockteatern som fostrare.

VALFRI DEL

Till examen kan examinanden foga följande del utöver de ovan nämnda:

- 34 § Företagsamhet.

YRKESEXAMEN INOM TEATER BRANSCHEN			
Obligatoriska delar	1 § Gemensam yrkesskicklighet inom teaterbranschen.		
	2 § Produktions- och konstnärlig process inom teaterbranschen		
Inriktningsoptioner av vilka ett skall väljas	3 § Gemensam yrkesskicklighet inom produktionsteknik	4 § Inspicient 5 § Sufflös 6 § Rekvisitör	Ett alternativ skall väljas
	7 § Gemensam yrkesskicklighet inom föreställningsteknik.	8 § Ljus 9 § Ljud 10 § Scen	Ett alternativ skall väljas
		11 § AV-teknik 12 § Bildbehandling 13 § Rörligt ljus. 14 § Trådlös mikrofonteknik	Frivillig
		15 § Gemensam yrkesskicklighet inom scenografi framställning	16 § Metallarbete 17 § Träarbete 18 § Ytbehandling
	19 § Gemensam yrkesskicklighet inom dräktframställning	20 § Datorassisterad mönsterkonstruktion 21 § Hattar och accessoarer 22 § Historiska dräkter. 23 § Fyllning och stödverk 24 § Fantasierdräkter och –karaktärer 25 § Dräkter för dansare 26 § Ytbehandling, färgning och patinering	Tre alternativ skall väljas
	27 § Gemensam yrkesskicklighet inom maskering	28 § Färgmaskering 29 § Hår och löshår 30 § Effektmaskering	Alla obligatoriska
	31 § Gemensam yrkesskicklighet inom dockteater	32 § Framställning av teaterdockor 33 § Dockteatern som fostrare	Ett alternativ skall väljas
Valfri del	34 § Företagsamhet		

Figur 1 Delarna i yrkesexamen inom teaterbranschen.

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN INOM TEATERBRANSCHEN OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

De gemensamma obligatoriska delarna 1 och 2 i yrkesexamen inom teaterbranschen

1 § Gemensam yrkesskicklighet inom teaterbranschen.

Med en gemensam yrkesskicklighet inom teaterbranschen avses de kunskaper och färdigheter som är gemensamma för alla arbetsuppgifter inom teaterbranschen.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> känner till det konstnärliga och tekniska arbetets natur inom teaterbranschen. 	<p>Grunderna i teaterarbete Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> förstår de olika yrkesgruppernas betydelse och syfte i teaterbranschen som helhet
<ul style="list-style-type: none"> kan verka i teaterbranschen med beaktande av arbetssäkerhet och arbetarskydd 	<p>Arbetssäkerhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> känner till och förstår arbetarskyddsbestämmelserna och följer dem.
<ul style="list-style-type: none"> känner till innebörden och betydelsen av teaterbranschens allmänna yrkesvokabulär 	<p>Teaterbranschens svenskspråkiga yrkesvokabulär Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> känner till teaterbranschens allmänna terminologi och kan tillämpa kunskapen i sitt jobb
<ul style="list-style-type: none"> känner till teater- och stilhistorien under teaterbranschens utveckling och i dess nuvarande funktion. 	<p>Allmän teaterhistoria och stilhistoria Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> känner till och identifierar de centrala stil-epokerna och kan dra nytta av de centrala kriterierna i sitt jobb

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas i samband med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas i samband med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

2 § Produktions- och konstnärlig process inom teaterbranschen.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till den finländska teaterbranschens uppbyggnad och betydelse. 	<p>Kännedom om verksamheten inom teaterbranschen</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beskriva uppbyggnaden och betydelsen av sin yrkesgrupp i förhållande till samhället, kulturlivet, den egna teatern eller arbetsplatsen och den egna situationen. • kan bedöma framtidsutsikterna för sin bransch och känner till möjligheterna att upprätthålla och utveckla sitt yrkeskunnande
<ul style="list-style-type: none"> • känner till produktionsprocessens centrala delar • förstår att föreställningen är den centrala utgångspunkten för all produktionsverksamhet och att slutresultatet som sådant definierar produktionens övriga skeden 	<p>Kännedom om produktionsprocessen</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan identifiera och känner till produktionsprocessens olika skeden samt • kan definiera sina egna uppgifter samt uppgifterna för enheter och individer i andra produktioner
<ul style="list-style-type: none"> • inser betydelsen av kvalitet med tanke på den produktiva verksamheten och konkurrenskraften 	<p>Kvalitetskontroll</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner igen god kvalitet och kan definiera dess olika faktorer i produktionsarbetet samt tänka kvalitetsmässigt
<ul style="list-style-type: none"> • behärskar olika situationer av växelverkan i arbetslivet 	<p>Växelverkan och social kompetens</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan och vill fungera i de situationer av växelverkan som teaterbranschen kräver och kan kommunicera med andra arbetsgrupper och professionella
<ul style="list-style-type: none"> • kan fungera ekonomiskt och effektivt. 	<p>Ekonomi</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma planeringens, redskapens och arbetsinsatsens inverkan på kostnaderna för arbetet • behärskar medlen till klokt och ekonomiskt förverkligande.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas i samband med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas i samband med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

PRODUKTIONSTEKNIK

Med inspicientens, sufflörens och rekvisitörens yrkesskicklighet avses de yrkesmässiga kunskaper och färdigheter som krävs i dessa yrken, oberoende av stilen på produktionen i vilken yrkesprovet avläggs. Innehållet består av de för alla gemensamma samt, för dessa yrken specifika uppgifter, kunskaper och färdigheter.

3 § Gemensam yrkesskicklighet inom produktionsteknik

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anpassa sig till teaterarbetets tekniska och konstnärliga processer • är bekant med produktionsarbetets delområden 	<p>Kontroll över situationen och anpassning till produktionsprocessen</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan självständigt relatera det som sker på scenen till sitt eget arbete • är väl förtrogen med osäkerheten och föränderligheten i konstnärliga processer • är beredd på förändringar • har under produktionsarbetet bekantat sig med inspicientens, sufflörens och rekvisitörens arbeten, och kan vid behov tillfälligt sköta dessa uppgifter
<ul style="list-style-type: none"> • kan samarbeta och har förmåga till växelverkan inom produktionsteknik 	<p>Samarbete och förmåga till växelverkan</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår scenarbetets gruppdynamik såväl under repetitioner som föreställningar • har verbal förmåga d.v.s. kan diskutera, förhandla samt argumentera
<ul style="list-style-type: none"> • behärskar grundfärdigheterna vid sjuk- och olycksfall 	<p>Beredskap vid nödsituation</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till var de närmaste första hjälpredskapen finns och kan agera vid sjukdoms- eller olycksfall

<ul style="list-style-type: none"> • känner till arbetsplatsens audiovisuella utrustning 	<p>Kunskaper om audiovisuell utrustning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda AV-utrustning såsom VHS/ DVD –spelare, CD spelare samt video- eller digitalkamera.
<ul style="list-style-type: none"> • kan följa arbetarskyddsbestämmelserna i sin arbetsmiljö. 	<p>Arbets säkerhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan sörja för arbets säkerheten på sitt kompetensområde.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas gemensamt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas gemensamt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

4 § Inspicient

Inspicienten fungerar som en länk eller informatör i projektet i förhållande till övriga anställda samt till publiken. Inspicientens arbete består av planering av scheman och övervakning av att dessa följs samt administrering av helheter. Inspicienten bör ha färdigheter som arbetsledare.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar förmågan att påverka 	<p>Förmåga att påverka Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan fungera konstruktivt och är initiativrik i sin uppgift • kan fungera i tätt samarbete med produktionens regissör, skådespelare, gästade artister och övrig personal • kan ta reda på omständigheter, personer och scener som rör produktionen.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik i produktionsplanering och –hantering. 	<p>Produktionsplanering och administrering Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan sammanställa repetitions- och föreställningslistor • har hand om repetitions- och föreställningsutrymmen samt repetitioners och föreställningars begynnelseklockslag

	<ul style="list-style-type: none"> • sørjer for att produktionen håller tidtabellen • känner till de ekonomiska ramarna för respektive produktioner • kan fylla i timlistor för löneutbetalning • kan ta ansvar för föreställningen i sin helhet
<ul style="list-style-type: none"> • behärskar konsten att informera inom arbetsgruppen och förstår betydelsen av bredare information inom teaterkollektivet. 	<p>Informeringens betydelse Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • informerar arbetsgruppen om tidtabeller och förändringar i dessa • sørjer for de kollektivavtalsenliga pauserna samt mellanakternas begynnelse- och sluttider • fungerar som link mellan de olika avdelningarna kring produktionen • ombesørjer att erforderliga personer är på plats vid början av repetition eller föreställning • kan informera rätta personer, och vid behov också publiken, vid annullering av repetition eller föreställning.
<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes terminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde. 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan i sitt arbete som inspicient utnyttja datateknik mångsidigt • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information • kan utnyttja dator i bl.a. planering, dokumentation och rapportering.
<ul style="list-style-type: none"> • känner till övriga delområden 	<p>Hantering av helheten Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har bekantat sig med inom produktionen engagerade personers; inspicientens, sufflörens och rekvisitörens arbeten, och kan vid behov tillfälligt sköta dessa uppgifter.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas gemensamt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas gemensamt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

5 § Sufflör

Sufflörens uppgift är att under repetitionsperioden fungera som stöd för skådespelaren under instuderingen av rollen. Under föreställningen stöder och tryggar sufflören skådespelarens roll och språk. Sufflören uppdaterar huvudmanuskriptet.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">• behärskar grunderna i talteknik och kan uttala ord på främmande språk	Röstbruk Examinanden <ul style="list-style-type: none">• behärskar en klar och tydlig röst som lämpar sig för rådande situation• kan utreda hur ord på främmande språk i texten skall uttalas• kan läsa textstycken före åt skådespelaren
<ul style="list-style-type: none">• kan ge upp text under repetition och föreställning, då skådespelaren behöver hjälp i sin rollprestation• har förmåga till förutseende tänkande	Att ge upp text till skådespelare Examinanden <ul style="list-style-type: none">• innehar god innantill- och högläsning-förmåga• har rytmisinn för att ge upp text• kan förutse möjliga suffleringssituationer• kan fungera enligt överenskommelse vid suffli
<ul style="list-style-type: none">• kan lyssna till och bedöma scenspråk	Bedömning av hörbarheten av scenspråket Examinanden <ul style="list-style-type: none">• förmår bedöma talets tekniska hörbarhet och röstens tydlighet i förhållande till övrigt ljud på scenen
<ul style="list-style-type: none">• behärskar sitt modersmål• kan presentera korrigeringar	Språkvård Examinanden <ul style="list-style-type: none">• känner till skillnaden och stilar mellan tal- och skriftspråk• kan bedöma faktorer som sammanhänger med språkvård och textens stilart

	<ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma situationen och behovet av muntlig korrigerings • kan vid behov ge korrigeringsfeedback skriftligen
<ul style="list-style-type: none"> • kan uppdatera huvudmanuskriptet 	<p>Uppdatering av texten Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan göra logiska och läsliga textförändringar, strykningar samt pausmarkeringar i huvudmanuskriptet
<ul style="list-style-type: none"> • känner till arkiverings- och dokumentationsmetoder 	<p>En färdig föreställnings arkivering och dokumentering Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan snygga till texten till läslig och saklig form • kan arkivera pjäsens slutliga manuskript och audiovisuella upptagningar korrekt
<ul style="list-style-type: none"> • känner till produktionens övriga uppgiftsområden 	<p>Hantering av helheten Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har bekantat sig med inom produktionen engagerade personers; inspicientens och rekvisitörens arbeten, och kan vid behov tillfälligt sköta dessa uppgifter.
<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes terminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan i sitt arbete som sufflör utnyttja datateknik • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information • kan utnyttja dator i bl.a. dokumentation och rapportering.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas gemensamt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas gemensamt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

6 § Rekvizitör

Inspicienten sköter enligt anvisningar planeringen av den rekvisita som föreställningen kräver samt står för anskaffande, underhåll och uppbevaring av densamma. Rekvizitören ansvarar för iordningställande och nedmontering före och efter föreställning samt skötsel av rekvisita under föreställning.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> känner till stil- och kulturhistoria 	<p>Stilhistoria Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> identifierar särdrag för föremål från olika epoker och kan finna och erbjuda dem som rekvisita känner till föremål från andra kulturer och kan söka fram information om dem
<ul style="list-style-type: none"> kan planera föreställningens rekvisita 	<p>Planering av rekvisita</p> <ul style="list-style-type: none"> kan utgående från scenografiplaneringen och manuskriptet självständigt planera och anskaffa nödvändig rekvisita kan förklara de olika föremålen betydelse, nödvändighet och samband med pjäsens manuskript för arbetsgruppen
<ul style="list-style-type: none"> behärskar tillverkning av rekvisita behärskar de material och arbetsmetoder som arbetet kräver 	<p>Tillverkning av rekvisita, hantverksfärdighet och materialkännedom Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> behärskar grundkunskaperna om olika material samt hur dessa används kan välja rätt redskap och arbetsmetoder kan utföra reparationsarbeten på rekvisita-föremål kan anskaffa och framställa rekvisitamåltid samt känner till kraven på hygien klarar av att ombesörja repetitions- samt föreställningsrekvisita.
<ul style="list-style-type: none"> kan sköta underhåll och service av rekvisitalagret 	<p>Lagring Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> kan lägga i förråd och förstår betydelsen av ändamålsenlig lagring för teatern.

<ul style="list-style-type: none"> • förstår betydelsen av ekonomiskt arbete 	<p>Ekonomi Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka ekonomiska lösningar och förmånliga varuleverantörer för rekvisita-förrådets bruk
<ul style="list-style-type: none"> • känner till övriga delområden inom produktionen 	<p>Hantering av helheten Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har bekantat sig med inom produktionen engagerade personers; inspicientens och sufflörens arbeten, och kan vid behov tillfälligt sköta dessa uppgifter.
<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna • terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes terminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan i sitt arbete som rekvisitör utnyttja datateknik • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information • kan utnyttja dator i bl.a. dokumentation och rapportering.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

FÖRESTÄLLNINGSTEKNIK

Den som avlagt yrkesexamen kan fungera självständigt i arbetsuppgifter som, förutom de centrala grunderna för yrkesutövningen, förutsätter djupare eller bredare hantering av verksamheten eller specialkunnande. Uppgifterna är återkommande, omväxlande samt delvis problembetonade och komplicerade. Till en del förutsätter uppgifterna integrerad kunskapsgrund.

7 § Gemensam obligatorisk del inom föreställningsteknik

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan assistera inom det elementära arbetet för ljud-, ljus, och scenteknik förutom det egna yrkesområdet	Det elementära arbetet för ljud-, ljus, och scenteknik Examinanden <ul style="list-style-type: none">• känner till basterminologin och de viktigaste ritningssymbolerna för ljus, ljud och scenteknik• behärskar principerna och grunderna för övrig scenteknisk apparatur såsom rökmaskiner, projektorer, kommunikationsradio m.m.
<ul style="list-style-type: none">• känner till ljusteknik, belysnings-systemets konstruktion samt elteknik i samband med scenarbete	Grunderna i ljusteknik Examinanden <ul style="list-style-type: none">• identifierar olika typer av strålkastare med tilläggsutrustning samt olika kontaktdon och deras användningsändamål• känner till belysningsystemets konstruktion och styrsätt• förstår grunderna för optik och färglära• kan tillämpa praktisk elteknik i samband med scenarbete.
<ul style="list-style-type: none">• känner till de centrala metoderna inom ljudteknik	Grunderna i ljudteknik Examinanden <ul style="list-style-type: none">• identifierar de inom ljudtekniken vanligaste högtalar-, mikrofon- och kontakttyperna samt känner till konstruktioner och signaltyper för olika audiosystem
<ul style="list-style-type: none">• känner till de centrala metoderna inom scenteknik	Grunderna i scenteknik Examinanden <ul style="list-style-type: none">• identifierar olika typer av rår, fästmetoder och upphängningar• känner till manövreringen av tekniken• kan bygga och nedmontera scenografin.

<ul style="list-style-type: none"> • behärskar föreskrifterna för arbetarskydd, brand-, och elsäkerhet inom det egna yrkesområdet. 	<p>Säkerhet och myndighetsbestämmelser på teatrar</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår föreskrifterna för el- och brand-säkerhet och kan följa dem • känner till arbetarskyddsbestämmelserna och kan agera enligt dem • kan agera korrekt vid elolycksfall och ge första hjälp
---	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

8 § Ljus

Ljuspersonalens uppgifter inbegriper att bygga och sörja för föreställningarnas belysning samt service av ljusutrustningen. Ljuset är en del av den moderna teatern; det skapar stämningar och illusioner samt stöder skådespelaren på scenen.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> - känner till ljussystem och -utrustning 	<p>System och utrustning inom ljustekniken.</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda ljusteknik som ett uttrycksmedel • känner till ljussystemens styrprotokoll och olika signaltyper • är införstådd med olika apparaters funktion och betydelse för systemet • behärskar de elementära kunskaperna för bruk av digitala och analoga ljusbord • känner till olika typer av strålkastare och deras ändamål, mekaniska uppbyggnad, tilläggsutrustning samt de optiska principerna • känner till dimmersystemets delar och funktion • förstår användning och ändamål med fasta och tillfälliga kablar och kontakter

	<ul style="list-style-type: none"> • kan handskas med och ansvara för service av apparatur enligt dokument och anvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • känner till repetitions- och föreställningsverksamheten 	<p>Repetitions- och föreställningsverksamhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bygga föreställningens ljus, utföra erforderliga uppgifter under föreställning samt nedmontera och lägga i förråd enligt dokument • är införstådd med repetitions- och föreställningsverksamhetens prägel och bär ansvar för det egna arbetet som en del av helheten • kan utföra kabeldragnings och -upphängningsarbeteten tryggt och säkert • kan bygga ljusmoment och variera dessa enligt utkast och direktiv • kan justera strålkastare enligt riktningschema • behärskar grunderna i ljuskörning och i körtempo samt kan reagera på överraskande situationer • kan lagra belysningsutrustningen korrekt och förstår dess värde • kan sätta sitt arbete i förhållande till produktionstidtabellen
<ul style="list-style-type: none"> • känner till ljusteknisk dokumentering 	<p>Dokumentering Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan läsa och tolka systemscheman för ljus samt riktnings- och placeringskartor • kan använda ett CAD- eller ritprogram för dokumentbehandling och utskrift • förstår symbolerna och terminologin för ljusteknikens bruks- och serviceanvisningar
<ul style="list-style-type: none"> • känner till följande begrepp och beräkningen av dessa; <ul style="list-style-type: none"> - beräkning av elektricitet med ljuset som utgångspunkt - måttenheter - grunderna för optisk beräkning - grunderna i färglära 	<p>Ljustekniska begrepp och beräkningar Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår ljusets fysiska principer. • kan beräkna effekt, ström, spänning och resistans • förstår grunderna för beräkning av optik i samband med placering och bruk av strålkastare • känner till grunderna i färglära och färgsystem för ljus

<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes specialterminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik i sitt arbete • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information • kan utnyttja dator vid bl.a. dokumentation och rapportering.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

9 § Ljud

Inom teater kan ljudet utnyttjas som en stämningsskapande faktor som påverkar det undermedvetna. En finstämd ljudeffektvärld är ofta som bäst då publiken inte lägger märke till den.

Elektrisk ljudåtergivning och trådlösa mikrofoner hör även till teaterns musikproduktioner.

Till ljudpersonalens uppgifter hör bl.a. byggandet av föreställning, körning av effekter, omsorg över den publika ljudåtergivningen samt diverse servicearbeten.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till systemen och utrustningen 	<p>System och utrustning inom ljudtekniken. Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda ljudteknik som ett verktyg för uttryck inom teatern • känner till de vanligaste audiosignalerna

	<p>och deras ändamål</p> <ul style="list-style-type: none"> • är införstådd med olika apparaters funktion och betydelse för systemet • behärskar de elementära kunskaperna för bruk av ljudbord och förstår signalens rutt i bordet • känner till olika typer av högtalare, deras konstruktion och elektriska egenskaper • känner till olika typer av mikrofoner och deras ändamål • känner till de vanligaste audiokablarna och -kontakterna samt kan tillverka de vanligaste kopplingskablar • förstår användning och ändamål med fasta och tillfälliga kablar och kontakter samt störningsfritt bruk under föreställning • kan ansvara för service av apparatur enligt dokument och anvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • känner till repetitions- och föreställningsverksamheten 	<p>Repetitions- och föreställningsverksamhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar förverkligandet och repeterandet av en produktion inom sitt eget område • kan bygga föreställningens ljud, utföra erforderliga uppgifter under föreställning samt nedmontera och lägga i förråd enligt dokument • är införstådd med repetitions- och föreställningsverksamhetens prägel och bär ansvar för det egna arbetet som en del av helheten • kan utföra kabeldragnings och -upphängningsarbeteten tryggt och säkert • kan bygga och montera audiosystem i utrymmen enligt givna anvisningar • behärskar grunderna i ljudkörning och i körtempo samt kan reagera på överraskande situationer • kan lägga utrustningen korrekt i förråd och förstår dess värde • kan sätta sitt arbete i förhållande till produktionstidtabellen.
<ul style="list-style-type: none"> • känner till dokumentering 	<p>Dokumentering Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan läsa och tolka systemscheman för ljud samt placeringskartor • kan använda ett rit- eller CAD-program för dokumentbehandling och utskrift

	<ul style="list-style-type: none"> förstår symbolerna och terminologin för ljudteknikens bruks- och serviceanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> -känner till följande ljudtekniska begrepp och beräkningen av dessa <ul style="list-style-type: none"> grunderna för elektriska beräkningar inom ljudtekniken ljudfältets storheter måttenheter grundbegrepp inom akustiken 	<p>Ljudtekniska begrepp och beräkningar inom teatern Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> förstår de fysiologiska principerna för ljud samt kan tillämpa dem i sitt arbete kan beräkna effekt, ström, spänning och resistans förstår grundbegreppen och måttenheterna för akustik och kan utnyttja dem i samband med byggandet av ljudsystem känner till kunskaperna i den elektriska beräkningen av ljud, och kan utnyttja dessa vid utplacering av mikrofoner och högtalare
<ul style="list-style-type: none"> kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska behärskar sitt yrkesområdes specialterminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> kan utnyttja datateknik i sitt arbete kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information kan utnyttja dator vid bl.a. dokumentation och rapportering.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

Examinanden förvekligar den planerade scenbilden tekniskt genom att på förhand bygga scenografi och placera rekvisita, samt genom att planera och förverkliga de byten av scenbilder som sker under föreställningen

Den som avlagt yrkesexamen kan fungera självständigt i arbetsuppgifter som, förutom de centrala grunderna för yrkesutövningen, förutsätter djupare eller bredare hantering av verksamheten eller specialkunnande. Uppgifterna är återkommande, omväxlande samt delvis problembetonade och komplicerade. Uppgifterna förutsätter delvis integrerad kunskapsgrund.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • känner till systemen och utrustningen 	System och utrustning på scenen Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • känner till olika typer av scener och deras egenskaper samt deras lämplighet för olika bruk • känner till de scentekniska systemen, deras egenskaper och kan använda dem • kan utföra enkelt kontroll- och servicearbete på utrustningen
<ul style="list-style-type: none"> • känner till repetitions- och föreställningsverksamheten 	Repetitions- och föreställningsverksamhet Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • är inbegripen med betydelsen av tidtabellerna för byggande och nedmontering av scenografi • kan handskas med scenografi på ett tillbörligt sätt • kan utföra säkra monterings- och upphängningsarbeten med hjälp av adekvata redskap • kan, utgående från dokument, sköta sin del av byggandet, byten under föreställning och nedmontering av scenografi i lager.
<ul style="list-style-type: none"> • känner till dokumentering 	Dokumentering Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan märka ut scenografins placering på en scenkarta • kan läsa och tolka scenografens planlösning och förstår skalor • förstår sig på scenutrustningens bruks- och serviceanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	Språkkunskaper Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes specialter-

	minologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska <ul style="list-style-type: none"> • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde 	Datateknik Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik i sitt arbete • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information • kan utnyttja dator vid bl.a. dokumentation och rapportering.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

Inom inriktningen för föreställningsteknik kan examinanden dessutom välja följande delar:

- 11 § AV-teknik
- 12 § Bildbehandling
- 13 § Rörligt ljus.
- 14 § Trådlös mikrofonteknik

11 § AV-teknik

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan använda AV-teknik i teaterarbete 	Av-teknik Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja AV-utrustning som hjälpmedel i sitt arbete på teatern • känner till hur man kopplar och använder de allmänna typerna av video- och AV-utrustningar som används på teatrar • kan grunderna i hur man använder en videokamera • kan utföra grundservice och rengöra AV-apparaturl enligt anvisningar

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

12 § Bildbehandling

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan grunderna i bildbehandling	Bildbehandling Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan använda projektorer• kan grunderna i bildbehandling och känner till de vanligaste formaten• kan bearbeta projiserbart material på dator enligt anvisningar.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

13 § Rörligt ljus

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan använda rörligt ljus	Rörligt ljus Examinanden <ul style="list-style-type: none">• känner till utrustning för rörligt ljus och vet hur den används• kan göra elementär programmering enligt belysningsplan• kan utföra service och rengöra strålkastare enligt anvisningar.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

14 § Trådlös mikrofonteknik

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan använda trådlösa mikrofoner	Trådlös mikrofonteknik Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan vara mikrofonansvarig i produktionen• känner till mikrofonernas egenskaper och utplacering i PA-användning• känner till olika slag av monitorering och hur de används i teatersammanhang• känner till grundtekniken, frekvensområden och antenssystem för radiomikrofon-system.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

SCENOGRAFIFRAMSTÄLLNING

Examinanden kan tillverka fungerande och ändamålsenlig scenografi och delar till scenografi för teaterbruk. Examinanden har en god uppfattning om moderna och traditionella arbetsmetoder och -material vid scenografitillverkning. I scenografiframställarens arbete betonas också kännedom om stil- och scenografihistoria och om olika områden inom teaterkonsten, förmåga att lösa problem, social kompetens samt samarbetsförmåga. Framställning av scenografi kan också innebära bearbetning och/eller reparation av inköpta scenografielement eller delar från lagret för att erhålla fungerande scenografi.

15 § Gemensamt yrkeskunnande inom scenografiframställning

a) Kraven på yrkeskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de olika epokerna i scenografi- och stilhistorien 	<p>Scenografi- och stilhistoria</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till olika epoker och kan utnyttja kunskaperna i sitt arbete • kan allmänna terminologin i branschens historia • kan använda och tillämpa facklitteratur och -tidskrifter.
<ul style="list-style-type: none"> • kan använda arbetsmaskiner effektivt och säkert samt känner till branschens arbetsmetoder och kan tillämpa dem vid framställning av scenografi 	<p>Maskiner och arbetsmetoder</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda verkstadens maskiner, anordningar och slöjdverktyg • kan utföra service och underhåll på maskiner • kan använda arbetsmaskiner säkert • känner till arbetsmetoderna och kan tillämpa dem vid framställning av scenografi.
<ul style="list-style-type: none"> • kan tillverka helheter och delar av scenografi 	<p>Framställningsprocessen</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tillverka helheter och delar av scenografi enligt scenografens ritningar, skisser och givna anvisningar • kan tillverka scenografi enligt överenskommen tidtabell • kan använda de för framställningen bäst lämpade redskapen, maskinerna och hjälpanordningarna • kan beakta tillverkningens tajmning i arbetsordningen • kan beakta scenografins funktionalitet • kan beakta de ekonomiska aspekterna i arbetet • kan tillverka behövliga delar och stycken till scenografen • behärskar skarv- och limningstekniker • kan vid behov ändra arbetsplanerna om arbetets art, processen eller de till buds stående arbetsredskapen så förutsätter • beaktar scenografins konvertibilitet och möjligheter till framtida användning.

<ul style="list-style-type: none"> • har en solid materialkännedom 	<p>Materialen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar grundkunskaper i olika material och tillbehör samt deras beteende under tillverkningsprocessen • kan vid behov använda för teatern typiska material i framställningen • kan beakta underhållsegenskaper och möjligheter till framtida användning.
<ul style="list-style-type: none"> • känner till övriga delområden inom scenografiframställningen. 	<p>Hantering av helheten Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har bekantat sig med alla yrkesområden inom scenografiframställning och kan vid behov assistera i elementärt scenografitillverkningsarbete utöver det egna yrkesområdet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

16 § Metallarbete

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tillverka scenografier eller delar av dessa av metall, och känner till arbetsmetoderna för metallarbete inom scenografibygg 	<p>Arbetsmetoder och framställningsprocessen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan självständigt tillverka scenografier eller delar av dessa av metall • kan bygga konstruktioner i metall som uppfyller hållfasthetskraven • kan bygga om för återbruk eller reparera ett trasigt eller kasserat scenografielement.
<ul style="list-style-type: none"> • känner till de material, ämnen och fästeanordningar som används i metallarbete 	<p>Materialkännedom Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja rätta material, ämnen och fästeanordningar för scenografikonstruktioner • känner till olika materials egenskaper.

<ul style="list-style-type: none"> • kan använda arbetsmaskiner effektivt och säkert 	<p>Maskiner och anordningar Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja ändamålsenliga arbetsmaskiner • kan genomföra service och underhåll på maskiner och anordningar • förstår betydelsen av arbetarskydd för sig själv och övriga, vid bruk av maskiner.
<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes specialterminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde. 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja dator vid dokumentation och rapportering • kan utnyttja datateknik i sitt arbete • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till scenografitillverkningens träarbetsmetoder och sätten att fästa 	<p>Arbetsmetoderna och tillverkningsprocessen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja rätta arbetsmetoder • kan med hjälp av trämaterial och metoder för träbearbetning tillverka scenografier eller delar av dessa • kan reparera eller konvertera ett scenografi-element eller möbel för återanvändning
<ul style="list-style-type: none"> • känner till de material och fästordningar samt lim som används i träarbete 	<p>Materialkännedom Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja rätta material, tillbehör och fästmetoder för scenografikonstruktioner • känner till olika materials egenskaper • känner till olika trämaterial • känner till lim och fästmetoder.
<ul style="list-style-type: none"> • kan använda arbetsmaskiner effektivt och säkert 	<p>Maskiner och anordningar Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja ändamålsenliga arbetsmaskiner • kan genomföra service och underhåll på maskiner och anordningar • förstår betydelsen av arbetarskydd för sig själv och övriga, vid bruk av maskiner.
<ul style="list-style-type: none"> • kan stilhistoria för möbler 	<p>Stilhistoria för möbler Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar möblers stilarter.
<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes specialterminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde. 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja dator vid dokumentation och rapportering • kan utnyttja datateknik i sitt arbete • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

18 § Patinering

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">känner till arbetsmetoderna och -redskapen för patinering	Arbetsmetoderna och tillverkningsprocessen Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan välja rätta arbetsmetoder, färgnyanser och ytmaterial enligt scenografens miniatyr eller skisserkan måla, ytbehandla och patinera scenografi enligt givna direktivkan tapetsera och mattlägga scenografi enligt givna direktivkan genom ytbehandling reparera eller ändra rekvisita eller möbler för återbrukkan välja ändamålsenliga redskap för patineringförstår betydelsen av arbetarskydd för sig själv och övriga.
<ul style="list-style-type: none">känner till målfärger och ämnen som används vid patinering samt leverantörer för dessa	Materialkännedom Examinanden <ul style="list-style-type: none">känner till målfärger, betser, lack och massorkänner till tyger, mattor, bottenmaterial och plasterkänner till andra ämnen som underlättar patineringkan välja ändamålsenliga patineringsmedel och -materialföljer arbetarskyddsbestämmelserna vid förvaring av material.
<ul style="list-style-type: none">känner till nyanseringstekniken	Nyansering Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan nyansera patineringsmedel och målfärger enligt miniatyrens nyanser.

<ul style="list-style-type: none"> • kan teckna och måla 	<p>Teckning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kopiera och dimensionera en bild eller miniatyr till naturlig storlek.
<ul style="list-style-type: none"> • kan använda maskiner som behövs vid patinering säkert 	<p>Maskiner Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utföra service och underhåll på maskiner och apparatur som används vid patinering • förstår betydelsen av arbetarskydd för sig själv och övriga, vid bruk av maskiner.
<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes specialterminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja dator vid dokumentation och rapportering • kan utnyttja datateknik i sitt arbete • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete. För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

DRÄKTFRAMSTÄLLNING

Den som avlagt yrkesexamen kan framställa fungerande, hållbara och ändamålsenliga rolldräkter för teaterproduktioner. Han har en god uppfattning om beklädnadsbranschens aktuella och traditionella arbetsmetoder och material. I dräktframställarens yrke betonas även kännedom om dräkthistoria och om olika delområden inom teaterkonsten samt problemlösningsförmåga och social kompetens. Dräktframställning kan även innebära att ändra eller lappa gamla eller färdiga plagg till fungerande rolldräkter.

19 § Gemensamt yrkeskunnande inom dräktframställning

a) Kraven på yrkeskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">känner till dräkthistoriens olika epoker	Dräkthistoria Examinanden <ul style="list-style-type: none">identifierar olika epoker och kan utnyttja informationen i sitt arbetekan dräkthistoriens allmänna terminologikan använda och tillämpa fack litteratur och -tidskrifter.
• kan konstruera mönster, formge och tillskära rolldräkter	Mönsterkonstruktion, formgivning och tillskärning Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan ta mått på skådespelarenkan konstruera elementära mönsterkan utgående från dräktdesignerns mönsterskisser konstruera mönster som motsvarar en given modellkan beakta de anspråk materialet kräver samt rolldräktens funktionalitet vid mönsterkonstruktionenkan utforma rolldräkter eller delar av dessakan planera enskilda scheman och scheman för serietillskärningkan beakta de ekonomiska aspekterna vid tillskärningsplaneringkan använda och tillämpa facklig litteratur och tidskrifter vid formgivning och mönsterkonstruktion.
• kan framställa rolldräkter	Tillverkningsprocessen Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan tillverka rolldräkter enligt dräktplanerarens skisser och direktivkan tillverka rolldräkter enligt överenskommen tidtabellkan välja rätta arbetsmetoder och sammanställa arbetsordningen

	<ul style="list-style-type: none"> • kan beakta funktionaliteten och skötseln av rolldräkter • kan framställa dräkter för provning • behärskar provning • beaktar materialets färgning, ytbehandling och patinering i arbetsordningen • beaktar möjligheter till återanvändning och omändringar för dräkterna • kan använda de mest lämpade verktyg, maskiner och hjälpmedel för arbetet • känner till sin bransch arbetarskyddsbestämmelser • förstår ergonomins betydelse • kan vid behov ändra sina arbetsplaner, om arbetets natur, processen eller de till buds stående arbetsredskapen så förutsätter • förstår de osäkra konstnärliga processernas samt ändringarnas inflytande på framställningen av dräkter • kan samarbeta konstruktivt med övriga medverkande i dräktframställning.
<ul style="list-style-type: none"> • har en gedigen materialkänedom 	<p>Material Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar grundkunskaperna gällande material och tillbehör från olika epoker samt hur dessa beter sig under framställningsprocessen • kan vid behov använda för teaterarbete typiska material vid framställning av dräkter • beaktar plaggens tvätt- och skötsleegenskaper samt framtida användningsmöjligheter.
<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes specialterminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde. 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja dator vid dokumentation och rapportering • kan utnyttja datateknik i sitt arbete

	<ul style="list-style-type: none"> kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete. För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

20 § Datorassisterad mönsterkonstruktion

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none"> kan tillverka datorassisterade mönster. 	Datorassisterad mönsterkonstruktion Examinanden <ul style="list-style-type: none"> kan konstruera mönster för, och serietillverka rolldräkter kan granska och korrigera konstruerade mönster enligt resultat från provning kan utarbeta ekonomiska och användbara tillskärningsplaner.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

21 § Hattar och accessoarer

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan planera och tillverka hattar och accessoarer avsedda för teaterbruk.	Hattar och accessoarer Examinanden <ul style="list-style-type: none">känner till stilhistorien för hattar och accessoarerkan planera och tillverka hattar och accessoarer enligt dräktplanerarens skisser och direktivkan välja ändamålsenliga materialkan tillverka smycken för teaterbruk.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

22 § Historiska dräkter.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan planera och tillverka historiska dräkter för teaterbruk.	Historiska dräkter. Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan konstruera mönster för, omforma och tillverka historiska dräkter enligt dräktplanerarens skisser och direktividentifierar för vissa epoker typiska material och tar i beaktande möjligheten till skötselkan välja rätta arbetsmetoder och sammanställa arbetsordningen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

23 § Fyllningar och stödverk

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan planera och tillverka fyllningar och stödverk avsedda för teaterbruk.	Fyllningar och stödverk Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan planera och tillverka ändamålsenliga och modellenliga fyllningar och stödverk• kan välja material för fyllningar och stödverk• beaktar möjligheten till översyn.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

24 § Fantasierdräkter och –karaktärer

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan planera och tillverka fantasierdräkter och –karaktärer avsedda för teaterbruk.	Fantasierdräkter och –karaktärer Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan konstruera mönster för, omforma och tillverka fantasierdräkter och –karaktärer enligt dräktplanerarens skisser och direktiv• kan välja passande material för fantasierdräkter och –karaktärer• kan beakta möjligheten till skötsel.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

25 § Dräkter för dansare

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan tillverka dräkter för dansare.	Dräkter för dansare Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan konstruera mönster för, omforma och tillverka dräkter för dansare enligt dräktplanerarens skisser och direktiv• kan välja passande material för räkter för dansare• kan beakta möjligheten till skötsel.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

26 § Ytbehandling, färgning och patinering.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<ul style="list-style-type: none">• kan ytbehandla färga, trycka och patinera.	Ytbehandling, färgning och patinering Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan ytbehandla, färga, trycka och patinera enligt dräktplanerarens skisser och direktiv• känner till allmänna teknikerna och de vanligaste medel och verktyg gällande ytbehandling, färgning, tryckning och patinering• identifierar olika fibrer och känner till deras egenskaper• kan beakta möjligheten till skötsel• kan följa arbetarskyddsbestämmelserna och miljöskyddskraven.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

MASKERING

Maskeringens uppgift är att ändra eller framhäva skådespelarens drag eller väsen så att den förverkligar planerarnas konstnärliga bild gällande ifrågavarande rollpersons förhållande till pjäsen. Denna inriktningsdel består av kännedom om de vanligaste material, apparater, arbetsmetoder och produkter, samt hur de används i arbetet.

27 § Gemensamt kunnande inom maskering

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examanden <ul style="list-style-type: none">• kan arbetsförloppet inom maskering	Förberedelser för framställning av maskering Examanden <ul style="list-style-type: none">• kan tolka och följa arbetsplaner• kan planera förverkligandets arbetsskeden• jobbar systematiskt• kan beakta de olika stilar och kulturer som krävs i maskeringen• kan beakta tidens, rummets, och historiens krav i maskeringen.
<ul style="list-style-type: none">• kan fungera ekonomiskt och effektivt	Ekonomi Examanden <ul style="list-style-type: none">• kan arbeta ekonomiskt• kan bedöma den utnyttjade tidens och materialens inverkan på kostnaderna.
<ul style="list-style-type: none">• förstår betydelsen av hygien• förstår betydelsen av ergonomi	Hygien och ergonomi Examanden <ul style="list-style-type: none">• kan ombesörja för hygien i sitt arbete• kan ombesörja för sin egen och den uppträdandes ergonomi.
<ul style="list-style-type: none">• förstår betydelsen av självvärdering	Självvärdering Examanden <ul style="list-style-type: none">• kan bedöma sitt eget sätt att jobba• varseblir de områden i sitt arbete som kräver utveckling

<ul style="list-style-type: none"> • kan genomföra dokumentation som rör det egna arbetet 	<p>Dokumentering</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan dokumentera bilder och texter enligt den egna branschens fordringar • kan genomföra dokumentationen så, att en skådespelare eller en annan maskör kan upprepa den planerade maskeringen.
<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes specialterminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja dator vid dokumentation och rapportering • kan utnyttja datateknik i sitt arbete • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information.
<ul style="list-style-type: none"> • förstår betydelsen av arbets säkerhet 	<p>Arbets säkerhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan sörja för sin egen och den uppträdandes arbets säkerhet • kan använda skyddsutrustning för personligt bruk och för användning med apparater • kan tolka och omsätta användarföreskrifternas regelverk i sitt arbete • kan använda de ämnen som krävs för maskering, effektmaskering och löshårsarbete säkert.
<ul style="list-style-type: none"> • förstår den egna verksamhetens inverkan på miljön 	<p>Beaktande av miljöpåverknings Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar miljöpåverkan vid val av material under hela arbetsprocessen • känner till avfallslagens förpliktelser gällande uppkomsten av avfall samt avfallshantering.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

28 § Färgmaskering

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">känner till de vanligaste hudvårds- och hudrengöringsprodukterkänner till färgmaskeringens material och redskap	Maskeringsmaterial Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan välja rätta medel och produkter med beaktande av hudtyp och ändamålkan använda de vanligaste maskeringsmedel och redskap.
<ul style="list-style-type: none">kan göra skönsmink	Skönsmink Examinanden <ul style="list-style-type: none">känner till kraven för olika typer av skönsminkkan göra dags-, fest-, och bröllopsmink.
<ul style="list-style-type: none">kan göra korrigerande maskeringar	Korrigerande maskering Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan göra korrigerande maskering med beaktande av teknik, anatomi eller skador.
<ul style="list-style-type: none">kan göra rollmaskeringar enligt rollanalys som baserar sig på ett färdigt teatermanuskript	Rollmaskering Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan maskera den uppträdandes ansikte eller den övriga kroppen så det stöder rollen och beaktar anatominvet hur rasegenskaper och ålder förändrar utseendet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan slutbehandla hår och löshår 	Slutbehandling av hår och löshår Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan utarbeta en plan på hur man gör hår- och löshårshelheterna till en del av färg- och effektmaskeringen • kan använda material och redskap avsedda för hår och löshår
<ul style="list-style-type: none"> • känner till de vanligaste arterna och produkterna av löshår 	De vanligaste arterna av löshår Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan skilja på olika slag av löshår och kan slutbehandla dem • kan skilja på ull, nylon och djurhår.
<ul style="list-style-type: none"> • vet hur peruker och löshår av olika material skall hållas i skick och uppbevaras 	Underhåll och uppbevaring Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan hålla löshör, mustascher och andra löshår i gott skick och kan uppbevvara dem.
<ul style="list-style-type: none"> • kan ta mått för peruk 	Mätning för peruk Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan ta mått för tillverkning av peruk • kan ta mått för anskaffning av peruk.
<ul style="list-style-type: none"> • kan fästa och lossa peruker och hårdelar 	Fastsättning och löstagning av peruker och hårdelar Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • behärskar redskapen och metoderna för fastsättning av peruker samt kan fästa och lossa dessa • känner till de tekniska hjälpmedel som behövs vid fastsättning av hårdelar och kan fästa och lossa hårdelar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan framställa lösmustascher på tyllbotten • kan fästa och lossa lösmustascher och löshår. 	Tillverkning, limning och lösgöring av lösmustascher och löshår Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • vet vilka material och arbetsredskap som används vid tillverkning av lösmustascher och lösskägg • kan tillverka lösmustascher, lösskägg och polisonger • kan fästa lösmustascher, lösskägg och polisongerna • kan fästa löshår tillverkade av ull- eller hårcrepe direkt på huden • känner till borttagningsmedel för skägglim • kan lossa limmade löshår från huden.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

30 § Effektmaskering

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden <ul style="list-style-type: none">- kan göra effektmaskering	Planering av effektmaskering Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan tolka och följa färdiga planerkan planera de egna arbetsfasernakan arbeta enligt en egen planering.
<ul style="list-style-type: none">känner till de vanligaste material som används vid tillverkning av lösdelarkänner till de vanligaste limmen och rengöringspreparaten	Effektmaskeringsmedel och förvaring Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan använda medel och redskap som är ändamålsenliga vid tillverkning av lösdelarvet vilka maskeringsmedel som används till lösdelarkänner till trygga avsminkningsmedelkan underhålla och förvara lösdelar.
<ul style="list-style-type: none">kan handskas med lösdelar	Användning av lösdelar Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan fästa lösdelar på hudenkan maskera lösdelarkan lossa lösdelar från huden.
<ul style="list-style-type: none">kan maskera förändringar på hud och kropp.	Maskering av skador o.dyl. Examinanden <ul style="list-style-type: none">kan framställa sjukdomar, skador och ärr med hjälp av maskering.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

DOCKTEATER

Den som avlagt yrkesexamen inom teaterbranschen inom inriktningsoptionen dockteater har färdighet att arbeta med dockteaterns medel i uppgifter inom föreställningskonst, kultur, undervisning och konstfostran.

31 § Gemensamt kunnande inom dockteater

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till dockteaterns historia och traditioner• kan dockteaterns elementära tekniker<ul style="list-style-type: none">- handdocka- stavdocka- marionetteknik- kombinationsteknik- skuggteknik- bunrakuteknik- föremål	<p>Dockteaterns historia tradition och elementära tekniker</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till dockteaterns historia och tradition och kan tillämpa dessa i sitt arbete• äger kunskap om de elementära teknikerna för dockteater, de tekniska strukturerna och uttrycksfullhet.
<ul style="list-style-type: none">• känner till bildkonsthistorien och stilepoker	<p>Bildkonsthistoriens stilepoker</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till bildkonstens stilepoker och kan tillämpa kunskapen om stilepokerna i sitt arbete samt förstår betydelsen av olika stilar och vad de signalerar• känner till den allmänna terminologin för stilepokerna och kan utnyttja och tillämpa facklitteratur och -tidskrifter.
<ul style="list-style-type: none">• känner till de viktigaste omständigheterna inom scen-, ljus- och ljudtekniken under regi- och föreställningsförhållanden	<p>Scen-, ljus- och ljudteknik</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• identifierar scenteknikens fästmetoder och upphängningar• identifierar de vanligaste typerna av strålkastare och stickkontakter• kan utföra beräkningar för elektrisk effekt och säkringsstorlek• känner till strukturen för ett ljussystem; ljusbordet, och koppling av strålkastare och ljusreglage på ett generellt plan• identifierar de vanligaste högtalartyperna, mikrofonmodellerna och kontakttyperna• kan handskas med teknisk apparatur på ett ändamålsenligt, planerat och säkert sätt.

<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera om sitt yrkesområde på svenska/finska och på engelska 	<p>Språkkunskaper Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar teaterbranschens allmänna terminologi på svenska/finska och engelska • behärskar sitt yrkesområdes specialterminologi och kan kommunicera om sitt jobb på svenska/finska och engelska • kan söka information från engelskspråkig facklitteratur och förstår informationen • förstår engelskspråkiga bruksanvisningar.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja datateknik inom sitt yrkesområde 	<p>Datateknik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda dator vid dokumentation och rapportering • kan använda datateknik i sitt arbete • kan med hjälp av datateknik leta reda på för det egna yrkesområdet nödvändig information.
<ul style="list-style-type: none"> • kan genomföra dokumentation som rör det egna arbetet 	<p>Dokumentering</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår betydelsen och värdet av dokumentering • kan använda kamera, videokamera och bandspelare till dokumentering • kan utföra service-, utvecklings- och underhållsarbete med dokumentation som stöd.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

32 § Tillverkning av teaterdockor

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan läsa pjäser och göra rollanalys 	<p>Kännedom om drama Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan läsa och analysera pjästexter och annat föreställningsmaterial.
<ul style="list-style-type: none"> • känner till scenografins grunder 	<p>Scenografins grunder Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår rummets, scenografiens, dräkternas, rekvisitans och ljusets betydelse för föreställningen som helhet • kan grunderna i ljuslära och kan beakta belysningen vid tillverkning av dockor.
<ul style="list-style-type: none"> • kan producera och granska bilder för planering av dockor 	<p>Användning av bilder vid planering och tillverkning av dockor Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan grundprinciperna i komposition och design • kan grunderna för bruk av färger • kan producera mångsidigt bildmaterial av för egen hand planerade dockor
<ul style="list-style-type: none"> • kan tillverka teaterdockor och kontrollera arbetsprocessens helhet 	<p>Tillverkning av teaterdockor Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan, med hjälp av olika tekniker tillverka fungerande, hållbara och rörliga teaterdockor utgående från en rollanalys och med beaktande av spelutrymmet • kan planera och tillverka en docka som är ergonomisk för användaren • kan planera och följa arbetstiderna och följa givna instruktioner • kan förverkliga tillverkningen av en docka enligt överenskommen budget.
<ul style="list-style-type: none"> • kan utnyttja olika material vid tillverkning av dockor 	<p>Materialkännedom Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till funktionaliteten, hållbarheten, beteendet och uttrycksfullheten hos olika docktillverkningsmaterial såsom t.ex. textil, trä, metall, lera, gips, täljbara material, papier-maché, lim, färger och målfärger • kan handskas med material med rätta redskap och medel • kan beakta det ekonomiska vid materialval för dockor.

<ul style="list-style-type: none"> • kan använda ändamålsenliga arbetsredskap. 	<p>Arbetsredskap Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de redskap som behövs för bearbetning av olika material och hur de används • kan handskas omsorgsfullt med arbetsredskap och sköta underhållet av dem • förstår arbetsredskapens ekonomiska värde.
---	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

33 § Dockteatern som fostrare

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beakta målgruppens utvecklingsstadier i verksamheten och under föreställningar 	<p>Kännedom om utvecklingsstadier Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till utvecklingspsykologin • kan anpassa verksamheten enligt nivån hos respektive åldersgrupp.
<ul style="list-style-type: none"> • kan med hjälp av dockteatern planera, förverkliga och bedöma målinriktad, upplevelsebaserad och erfarenhetsbaserad verksamhet 	<p>Pedagogiska färdigheter Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till det upplevelsebaserade och det erfarenhetsbaserade lärandets grundprinciper • kan arbeta målinriktat och metodiskt i handled situation med beaktande av målgruppen.
<ul style="list-style-type: none"> • kan med hjälp av dockteaterns medel planera konstfostrande helheter 	<p>Ståndpunkt och kunskap inom konstfostran Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med hjälp av dockteaterns medel planera konstfostrande helheter där deltagarna lär sig iaktta, förstå och producera estetiska upplevelser och betydelser • kan bedöma aktivitetsdeltagarnas och sitt eget arbete konstruktivt.

<ul style="list-style-type: none"> • känner till dockteaterns tradition, olika dockförestekniker och deras lämplighet för olika åldersgrupper • kan grunderna i dockföresteknik 	<p>Kännedom om dockteatern Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan grunderna i dockföresteknik och kan kreativt tillämpa det tillsammans med grunderna för uttryck för arbete inom gruppen • kan, med hjälp av olika tekniker tillverka fungerande teaterdockor med beaktande målgruppen.
<ul style="list-style-type: none"> • kan organisera handledning. 	<p>Kommunikationsförmåga Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan organisera handledning och tidtabell • tål och kan lösa konflikter • kan kommunicera med gruppen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examensdelen avläggs på arbetsplatsen enligt en på förhand uppgjord och godkänd plan i produktioner som fyller kraven för de produktionsvillkor som kännetecknar yrket.

Vid behov kan prestationen kompletteras med intervjuer, skriftliga rapporter, och samtal. Examinanden skall uppvisa förmåga till samarbete och sociala färdigheter i sitt arbete.

För examensdelen anordnas ett separat yrkesprov, men en del av yrkesprovet kan avläggas samtidigt med de andra examensdelarna. Ifall en del av yrkesprovet anordnas samtidigt med de andra examensdelarna, bör arrangören av yrkesprovet se till att bedömningen kan särskiljas som en egen helhet.

VALFRI DEL

34 § Företagsamhet

Examinanden har rätt att fritt foga delen företagsamhet till sin examen. De mål och kriterier för bedömningen samt krav på yrkesskicklighet som förutsätts för denna valfria examensdel är följande:

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma sina personliga möjligheter och förutsättningar att eventuellt verka som företagare i branschen 	<p>Att bedöma sina företagarfärdigheter Examinanden kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedöma vilka personliga färdigheter som främjar framgång och verksamhet som företagare och kan utgående från det motivera de egna värderingarna • med hjälp av experter göra upp en utvecklingsplan för sig som företagare
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan analysera branschen och bedöma möjligheterna och riskerna med att starta och utveckla företagsverksamhet 	<p>Att granska förutsättningarna för företagsverksamhet Examinanden kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • granska framtidsutsikterna och utveck-

	<p>lingen inom sin egen bransch samt vilka möjligheter till affärsverksamhet den erbjuder för det eventuella egna företaget</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedöma kritiskt och konstruktivt lönsamheten för det eventuella företaget, d.v.s. möjligheten att försörja sig på det • kan betrakta företagsamhet ur en företagares synvinkel i fråga om ansvar och förpliktelser • kan betrakta företagsamhet också ur en arbetsgivares synvinkel
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utveckla en preliminär affärsidé för sitt företag, beskriva vilka företagsformer som skulle vara lämpliga och hur företagsverksamheten bäst kunde inledas 	<p>Att göra upp en affärsidé</p> <p>Examinanden kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • jämföra alternativa sätt att starta företagsverksamhet och diskuterar med experter om alternativen för det eventuella egna företaget • utvecklar tillsammans med experter en preliminär affärsidé för sitt företag och vet vilka ekonomiska, produktionsbetingade och psykiska resurser som krävs för att grunda ett företag • utvärderar tillsammans med experter vilka möjligheter den egna affärsidén har att lyckas
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan skapa kund- och nätverksrelationer 	<p>Att skapa kund- och nätverksrelationer</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • överväger olika alternativ att bilda nätverk • bygger inom ramen för sina möjligheter upp kund-, leverantörs- och andra nätverkskontakter som är viktiga för företagets kontinuitet • utformar avtal med ovannämnda nätverkspartner genom att utnyttja experttjänster
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan verka enligt de viktigaste ekonomiska principerna inom företagsverksamhet 	<p>Ekonomisk verksamhet</p> <p>Examinanden kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • välja verksamhetsalternativ som förbättrar företagets lönsamhet • prissätta sina egna tjänster genom att beakta både lönsamhets- och marknadsfaktorer • komma underfund med ett företags kapital, tillgångar, likviditet och resultat genom att granska dess bokslut • fundera vid behov tillsammans med experter på möjligheterna att utveckla den

	<p>ekonomiska verksamheten</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedöma på en allmän nivå sitt företags ekonomiska resultat • konsultera experter i beskattningsfrågor
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda experttjänster 	<p>Att använda experttjänster</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • söker information och experthjälp som behövs vid grundandet av ett företag och i de olika skedena av verksamheten

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

När denna examensdel avläggs är det centrala att examinandena kan bedöma sina förutsättningar att arbeta som företagare. Han kan granska förutsättningarna för framgång i företagsverksamheten, utarbeta en affärsidé för verksamheten i sitt eventuella företag och kalkylera om den planerade verksamheten lönar sig och om företagaren kan försörja sig på den. Han kan utnyttja olika slag av nätverk och sakkunnigservice när han planerar och inleder sin företagsverksamhet.

Som yrkesprov för examensdelen fungerar en preliminär affärsidé för ett eget företag kompletterat med utredningar och rapporter som kartlägger verksamhetens förutsättningar och risker samt dokument som illustrerar verksamheten under processen. Yrkesprovet skall också innehålla examinandens personliga uppskattning och utvecklingsplan över sina egna möjligheter och färdigheter att verka som företagare.

Yrkesproven kompletteras med utvärderingsdiskussioner med sakkunniga varvid man utgående från dokument och bedömningar specificerar och preciserar examinandens förmåga att arbeta som företagare och examinandens förutsättningar att fatta beslut om att eventuellt inleda företagsverksamhet.

Bedömningen genomförs i samarbete mellan representanter för näringslivet, sakkunniga i företagsamhet och representanter för utbildarna. Examinandens självvärdering utgör en viktig del av bedömningen.

Beskrivning av teaterbranschen

Teatern är en tvärprofessionell arbetsplats, det må vara en fast professionell teater, en fri grupp eller ett tidsbundet projekt, där representanter för olika yrkesgrupper planerar, tillverkar och förverkligar föreställningarna för publiken. I sin bästa form är teatern ett teamarbete där kunskap och färdigheter, erfarenheter och metoder, kreativa idéer och våghalsiga experiment och ett systematiskt utvecklingsarbete åstadkommer upplevelser. För att uppnå detta behövs det såväl individuella prestationer som samarbete i samtliga skeden av arbetet och vid alla arbetsstationer.

En teaterföreställning föds ur behovet och viljan att berätta. Föreställningens utgångspunkt är ofta en pjäs eller annan skriven text. Det kan även vara en bild, musik, en stämning eller rörelse som är svår att beskriva. Så är fallet speciellt inom dansteatern. Föreställningen kan alltså berätta och påverka även utan repliker och namngivna rollpersoner.

I teatern inriktas allt arbete på föreställningen, att möta publiken. Utan publik finns det ingen teater. Varje föreställning är en unik händelse, en växelverkan mellan dem som framför föreställningen och åskådarna i samma tid och rum. Fastän man skulle försöka upprepa den möjligast lika är varje publik olika och varje föreställning således på sätt och vis en premiär. Detta är det unika i teaterarbetet, som både kräver och belönar.

I Finland finns det olika teatrar; fasta professionella teatrar av vilka de äldsta redan har verkat i över etthundra år, olika fasta och temporära fria grupper samt engångsprojekt kring vilka de engagerade har samlats eller kallats endast för en särskild produktion. Teaterföreställningar arrangeras även i olika kulturhus och allaktivitetsbyggnader, på restauranger och allt oftare i sådana lokalteter vilka ursprungligen inte avsetts för föreställningar. Ett särdrag, som ofta för samman professionella och amatörer, utgör den finländska landsomfattande sommarteaterverksamheten.

Inom olika yrken i teaterbranschen verkar i Finland (år 2005) ca 5000 personer, av vilka 2000 i olika ordinarie arbetsförhållanden och resten med tidsbundna uppgifter eller på freelance-basis. Även filmproduktionen, som under de senaste åren gjort ett uppsving, samt såväl den offentliga som den kommersiella televisions- och radioverksamheten syssetsätter folk från teaterbranschen. Så även olika konsert- och nöjeställningar, mässor, modevisningar och fester, cirkusen och estradkonsten överlag. Fältet är alltså omfattande och alltmer mångfacetterat. Av dessa orsaker har det bland dem som svarar för den konstnärliga planeringen, de uppträdande och de som arbetar med tekniska uppgifter, uppstått en på varierande sätt förekommande och organiserad företagsamhet: nätverksbildning, aktiv kontakt till eventuella arbetsgivare samt marknadsföring av sig själv och sitt kunnande genom olika medel.

Ursprungligen verkade teatern utomhus och i dagsljus, och skådespelaren hade inget annat yttre stöd för sitt uttryckssätt än masken och dräkten. I den moderna teatern klarar man sig i allmänhet ändå inte utan artificiellt ljus, musik och ljudeffekter, scenografi, dräkter, maskering, rekvisita, rök, dis, pyroteknik, hydraulik och mycket annat. Samt den datateknik som behövs för att planera och använda allt detta. De teaterlokaler som är tekniskt sett bäst utrustade och deras apparatur förutsätter specialkunnande, och kunnandet i sin tur kontinuerligt lärande.

Arbetstiderna för de flesta yrken inom teatern skiljer sig från vanligt dagsarbete redan därför att föreställningarna oftast ges då åskådarna har fritid. Denna oregelbundenhet sträcker sig i viss mån även till förvaltningsarbetet och även till annat arbete som inte direkt hör till föreställningsverksamheten.

Teaterarbetet kulminerar i föreställningarna. Föreställningens tillkomst förutsätter dock en lång och komplicerad verksamhet som sker vid många olika arbetsstationer.

Speciellt på de stora teatrarna med många scener och flera gästande konstnärer görs repertoar- och produktionsplanerna, liksom arbetsordningen, på synnerligen lång sikt. Eftersom teaterarbetet i avgörande grad är beroende av människor, är ändringar alltid möjliga. En persons insjuknande kan förorsaka stora förändringar i hela organisationen, och då det blivit allt vanligare med gästande konstnärer, drabbas flera teatrar. Ibland är man tvungen att snabbt göra ändringar. Förmågan att tåla kaos är således en nödvändig egenskap om man vill trivas i teaterarbetet. Om publiken av en eller annan anledning inte "hittar" föreställningen, kan man vara tvungen att göra ändringar i föreställningsplanen. Också om en föreställning blir en överraskande framgång, måste man kunna reagera med förändringar. Repertoarval görs dock inte bara med tanke på publiksuccé. Ett aktuellt ämne eller pedagogiska aspekter kan ligga till grund för valet, även en nytolkning av en klassiker eller utbildningsaspekter. Viktigt är dock, att alla i arbetsgemenskapen vet varför ifrågavarande föreställning ges. Målsättningen med arbetet kan förändras under processen, och man skall komma ihåg att, och kunna granska den.

Teatern erbjuder i sin bästa form en mycket stimulerande och kreativ arbetsgemenskap, där även konflikter är en del av vardagen, och att lösa dem är en del av yrkesskickligheten. Alla kan ju inte utan vidare vara ense om allt.

Medan datatekniken utvecklas, underhållningsindustrin bjuder på nya utmaningar, publik- och upphovsgenerationerna växlar – världen förändras - så förändras också teaterkonsten. Därför är en person inom teaterbranschen aldrig fullärd i sitt yrke. Att nöja sig med nuvarande kunskaper och färdigheter betyder tillbakagång.

Inom teaterarbetet behövs dels toppspecialister inom sin egen bransch och dels flexibla mångkampare.

Att klättra i karriären innebär ofta att det yrkesmässiga kunnandet ökar. På teatern finns dock förmans- och ledaruppgifter på olika nivåer. De förutsätter, förutom en lång arbetserfarenhet, också tilläggsutbildning. I en modern organisation innebär ledarskap på alla nivåer mera ansvar, ansvarsfördelning och delegering

Den konstnärliga arbetsledaren för förverkligandet av en föreställning är dess regissör. Som regissörens hjälp fungerar, beroende på produktionen, en samling specialister inom respektive bransch. Efter premiären återstår för regissören och planerarna att övervaka att föreställningens nivå bibehålls. Ofta är en föreställning, som ännu inte fått tillräcklig beröring med sin publik, ännu halvfärdig vid premiären, och det är nödvändigt att under regissörens ledning göra ändringar i den.

Ett arbete som utförs i sådana här förhållanden är således av ackordkaraktär, fastän lönesättningen oftast är baserad på tid. Arbetsdagarna, -veckorna och -månaderna är aldrig likadana. Varje pjäs förutsätter en plan uppgjord just för den och dem som genomför den. De som arbetar inom teatern måste anpassa sig till sådan flexibilitet. Å andra sidan förändras arbetsuppgifterna och de upprepas inte rutinmässigt från en produktion till en annan.

En väsentlig del av teaterarbetet är offentlighet såväl med tanke på marknadsföring som kritik. Också andra än skådespelarna är tvungna att delta i förhandsmarknadsföringen, och resultatet av arbetet bedöms såväl av publiken som av massmedia. Någon liten, kanske redan uppklarad kris seglar lätt upp i rubrikerna i media och ogrundad eller ytlig kritik är inte ovanlig. Inte heller oförtjänt uppskattning. Endast en liten del av landets teaterfolk får, eller är tvungna, att träda fram i landets synligaste media. Därför skall också de teaterarbetare som inte uppträder på scenen, ha en god självkänsla och vara medvetna om sitt eget kunnande.

Den traditionella talteatern är bunden till språket, och därför inte den konstform som lättats internationaliseras. På repertoaren finns naturligtvis också översatta pjäser, och teatern använder även ibland utländska gäster. Det arrangeras besök med gästande teatrar i Finland, och finska teatrar spelar då och då utomlands. Speciellt under olika festivaler. Att använda teknisk apparatur och olika ämnen förutsätter allt oftare kunskaper i främmande språk, i praktiken engelska.

Musik-, dans- och dockteaterföreställningarna är inte lika bundna till språk som talteatern, och dessa har under de senaste åren snabbt internationaliserats. Språkkunskaper behövs dock, eftersom det inte är möjligt att få en tolk till varje arbetsstation eller arbetsskede.

Dockteatern

Dockteatern som konstform är ca tre tusen år gammal. Dockorna har gått en lång väg från att ha varit sakrala föremål i religiösa ritualer till rollfigurer i teaterföreställningar. Finland har dock saknat en dockteatertradition som bygger på den egna nationella kulturen. Först efter kriget blev dockteatern en del av den finska kulturen. Speciellt under de senaste decennierna har det skett en snabb utveckling. Det har speciellt berott på internationella kontakter med länder som har en rik dockteatertradition, och med festivaler och annan internationell växelverkan.

Den egentliga, långsiktiga professionella dockteaterverksamheten startade i Finland på 1970-talet, då de professionella dockteatrar som idag i huvudsak verkar, etablerades.

Inom dockteatern finns uppgifter för olika yrkesgrupper, t.ex.

- för dem som arbetar inom dockteater och andra teatrar
- för lärare inom dockframställning och teaterkuratorer
- för docktillverkare och scenografer
- för dem som arbetar med dockor för animation, television, video och film.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/försäljning
Pub 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
Tfn: försäljning (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
E-mail: myynti@oph.fi
www.oph.fi/svenska/bokhandel